

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«ОДЕСЬКА ЮРИДИЧНА АКАДЕМІЯ»

ПІВДЕННИЙ РЕГІОНАЛЬНИЙ ЦЕНТР
НАЦІОНАЛЬНОЇ АКАДЕМІЇ ПРАВОВИХ НАУК УКРАЇНИ

КАФЕДРА МІЖНАРОДНОГО ТА ЄВРОПЕЙСЬКОГО ПРАВА

«ПРАВА ЛЮДИНИ В ПЕРІОД ЗБРОЙНИХ КОНФЛІКТІВ»

Збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції
(м. Одеса, 31 жовтня 2025 року)

*Друкується за наказом ректора Національного університету
«Одеська юридична академія» О. В. Тодошчака
(наказ № 3110-44 від 02.10.2025 р.)*

Відповідальний редактор – проректор з наукової роботи Національного університету «Одеська юридична академія», доктор юридичних наук, професор, професор кафедри міжнародного та європейського права, Заслужений юрист України **Аракелян Мінас Рамзесович**

Заступник відповідального редактора – завідувач кафедри Філософії права Юридичного факультету Близькосхідного університету (Кіпр), член-кореспондент Міжнародної академії порівняльного права **Дамірлі Мехман Алишах огли**

Заступник відповідального редактора – доктор юридичних наук, професор, завідувач кафедри міжнародного та європейського права Національного університету «Одеська юридична академія» **Бехруз Хашматулла Набієвич**

Укладачі:

Бехруз Хашматулла Набієвич – доктор юридичних наук, професор, завідувач кафедри міжнародного та європейського права Національного університету «Одеська юридична академія»;

Мануїлова Катерина Вікторівна – кандидатка юридичних наук, доцентка, доцентка кафедри міжнародного та європейського права Національного університету «Одеська юридична академія»;

Грушко Мальвіна Валеріївна – кандидатка юридичних наук, доцентка, доцентка кафедри міжнародного та європейського права Національного університету «Одеська юридична академія»;

Войтович Павло Петрович – PhD в галузі права, доцент кафедри міжнародного та європейського права Національного університету «Одеська юридична академія».

Матеріали видано в авторській редакції. Повну відповідальність за достовірність та якість поданого матеріалу несуть учасники конференції, їх наукові керівники, які рекомендували матеріали до друку.

Адреса редколегії:

Національний університет «Одеська юридична академія», кафедра міжнародного та європейського права, м. Одеса, 65009, вул. Фонтанська дорога, 23.
Тел. +38(048)719 8685.

«Права людини в період збройних конфліктів»: Міжнародна науково-практична конференція, присвячується Міжнародному дню прав людини, який відзначається міжнародною спільнотою 10 грудня. **31 жовтня 2025 р., м. Одеса: збірник матеріалів конференції. Одеса. 2025. 219 с.**

© НУ «Одеська юридична академія», 2025
© Кафедра міжнародного та європейського права НУ «ОЮА»

захист прав людини як на національному, так і на міжнародному рівнях. Це є важливим свідченням стійкості правової системи та прагнення держави до утвердження верховенства права в будь-яких умовах.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Лазарєв В. В., Малиновська Т. М. Особливості гарантування прав і свобод людини в умовах воєнного стану. Підготовка правоохоронців в системі МВС України в умовах воєнного стану. Харків, 2022. С. 71-73.
2. Проць І. М. Окремі організаційно-правові механізми обмеження основних прав і свобод людини і громадянина за законодавством України. Порівняльно-аналітичне право. 2020. № 1. С. 381-384.
3. Конституція України: Закон України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР. URL <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text> (дата звернення 11.10.2025)
4. Головата Н. В. Державні гарантії прав і свобод людини та громадянина в умовах воєнного стану. Law. State. European Integration. 2023. № 2. С. 368–374.
5. Моца А.А., Моца В.В. Права людини в умовах воєнного стану. Наукові перспективи. №4(22). 2022. С. 280–291.
6. Дорошенко, В. А. Правові механізми захисту прав людини під час війни. Юридичний науковий електронний журнал. 2023. № 2. С. 74.

Ключові слова: права людини, воєнний стан, захист прав людини, міжнародне гуманітарне право, Конституція України, судовий захист, омбудсмен, Женевські конвенції.

Key words: human rights, martial law, protection of human rights, international humanitarian law, Constitution of Ukraine, judicial protection, ombudsman, Geneva Conventions.

Гребененко Ірина Олександрівна

старша викладачка кафедри адміністративно-правових дисциплін та публічного управління Навчально-наукового інституту права та інноваційної освіти Дніпровського державного університету внутрішніх справ;

Соколова Карина Михайлівна

здобувачка вищої освіти Навчально-наукового інституту права та інноваційної освіти Дніпровського державного університету внутрішніх справ

ЗАСТОСУВАННЯ ПОЛІЦЕЙСЬКИМИ ТЕХНІЧНИХ ЗАСОБІВ ФІКСАЦІЇ (ВІДЕОКАМЕРИ, БОДІ-КАМЕРИ) У ПРОЦЕСІ АДМІНІСТРАТИВНО-ЮРИСДИКЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

В умовах воєнного стану в Україні особливої ваги набуває питання прозорості, законності та підзвітності дій працівників поліції. У цьому контексті технічні засоби фіксації, зокрема нагрудні відеореєстратори (боді-камери), відеокамери патрульних автомобілів, системи відеоспостереження на місцях подій – виступають важливим інструментом адміністративно-юрисдикційної діяльності. Їх використання забезпечує об'єктивність процесу фіксації правопорушень, попереджає зловживання владою, підвищує довіру громадськості до поліції та зміцнює доказову базу у справах про адміністративні правопорушення.

Нормативне регулювання застосування відео- та боді-камер поліцейськими закріплено у низці актів. Основним є Закон України «Про Національну поліцію» від 02.07.2015 № 580-VIII, де у статті 31 визначено право поліції здійснювати фото-, відео- та звукозапис під час виконання службових повноважень, зокрема для документування правопорушень та службових дій. Крім того, Наказ МВС України від 18.12.2018 № 1026 затвердив Інструкцію із застосування технічних засобів фіксації дій поліцейських, де деталізовано порядок ввімкнення, вимоги до збереження інформації, заборону втручання в дані запису, а також правила використання відеоматеріалів як доказів у судових справах [1].

В умовах воєнного стану, відповідно до Закону України «Про правовий режим воєнного стану» (від 12.05.2015 № 389-VIII), поліція діє у тісній взаємодії з військовими адміністраціями, СБУ та підрозділами територіальної оборони. Це зумовлює підвищену потребу у документуванні дій службовців – для запобігання порушенням прав цивільних осіб та забезпечення належного контролю за діями правоохоронців у стресових ситуаціях, що є типовими для воєнного періоду [2, 3].

Адміністративно-юрисдикційна діяльність поліції включає виявлення, фіксацію, розгляд і прийняття рішень у справах про адміністративні правопорушення (наприклад, у сфері громадського порядку, дорожнього руху, дотримання комендантської години тощо). Відеофіксація дозволяє:

- забезпечити об'єктивність оцінки дій правопорушника та поліцейського;
- запобігти безпідставним звинуваченням або корупційним зловживанням;
- спростити доказування у суді (відеозаписи визнаються доказами відповідно до ст. 251 КУпАП).

Відеоматеріали стають джерелом об'єктивної інформації у випадках, коли свідки відсутні або існує ризик спотворення фактів через воєнну дестабілізацію. У практиці патрульної поліції застосування боді-камер під час перевірки документів, складання протоколів чи затримання осіб сприяє зниженню кількості конфліктів і підвищує рівень службової дисципліни. Практичний аналіз засвідчує, що систематичне використання боді-камер має позитивний вплив на рівень правомірності дій поліцейських. За даними Департаменту моніторингу МВС, у підрозділах, де камери застосовуються регулярно, кількість скарг на неправомірні дії поліцейських скоротилася більш ніж на 40% [4, с. 148].

Актуальним залишається питання захисту персональних даних громадян, зафіксованих на відео, відповідно до Закону України «Про захист персональних даних» від 01.06.2010 № 2297-VI. Необхідне чітке балансування між публічним інтересом у фіксації правопорушення та правом особи на приватність. Для підвищення ефективності технічної фіксації доцільно впроваджувати централізовану Єдину базу відеоматеріалів поліції, із шифрованим зберіганням і доступом за рівнями повноважень. Важливим напрямом розвитку є інтеграція систем відеоспостереження у Єдину інформаційно-аналітичну систему МВС, що вже частково реалізовано Постановою КМУ № 1024 від 14.11.2018.

Також перспективним є застосування штучного інтелекту для автоматичного маркування подій на записах, розпізнавання облич і номерних знаків, що допоможе оптимізувати процеси доказування у адміністративних провадженнях. Підготовка кадрів повинна включати навчальні модулі з правомірного використання боді-камер, дотримання прав людини при фіксації, обробці та зберіганні відеоінформації. Особливої уваги потребує вироблення стандартів дій у ситуаціях воєнного стану, коли поліцейські взаємодіють із військовими структурами [5, с. 96].

Отже, використання поліцейськими технічних засобів фіксації у процесі адміністративно-юрисдикційної діяльності є важливою складовою сучасної системи

забезпечення законності та захисту прав людини. У воєнний період цей інструмент стає не лише гарантією прозорості правоохоронної діяльності, а й засобом формування доказової бази у справах, пов'язаних із порушенням громадського порядку, режиму воєнного стану чи законності дій посадових осіб. Водночас потребує вдосконалення нормативна база, технічна інфраструктура та алгоритми взаємодії між підрозділами поліції для забезпечення безперервної, захищеної та правомірної фіксації службових дій.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Закон України «Про Національну поліцію» від 02 липня 2015 р. № 580-VIII. Відомості Верховної Ради України. 2015. № 40–41. Ст. 379.
2. Закон України «Про правовий режим воєнного стану» від 12 травня 2015 р. № 389-VIII. Відомості Верховної Ради України. 2015. № 28. Ст. 250.
3. Закон України «Про захист персональних даних» від 01 червня 2010 р. № 2297-VI. Відомості Верховної Ради України. 2010. № 34. Ст. 481.
4. Ободець Є.А. Застосування технічних засобів відеофіксації порушень правил дорожнього руху в умовах воєнного стану. Безпека дорожнього руху в умовах воєнного стану: матеріали Всеукраїнської науково-практичної онлайн-конференції (в авторській редакції), (м. Кривий Ріг, 27 травня 2022 року). Кривий Ріг, 2022. 148 с.
5. Бахчеван Є. Деякі питання застосування спеціальних засобів Національною поліцією в умовах воєнного стану. Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ. 2022. Спеціальний випуск № 2 (121). С. 96-102

Ключові слова: відеофіксація, адміністративно-юрисдикційна діяльність, воєнний стан.

Key words: video recording, administrative jurisdiction activity, martial law.

Задорін Владислав Вікторович
амбасадор проєкту «Break the Fake»

ЗАХИСТ ВІЙСЬКОВОПОЛОНЕНИХ В ПОЛОНІ ТА ПІСЛЯ

Проблема захисту військовополонених набула особливої актуальності у контексті збройної агресії Російської Федерації проти України. Згідно з Женевською конвенцією про поводження з військовополоненими 1949 року, держава-окупант зобов'язана забезпечити належне утримання, медичну допомогу, а також гарантії гуманного ставлення до полонених незалежно від їхнього статусу чи національності [1].

Однак численні факти катувань, нелюдського поводження та психологічного тиску над українськими військовополоненими свідчать про систематичні порушення міжнародного гуманітарного права з боку Росії [2]. Відповідно, важливого значення набуває не лише правовий, а й інформаційний захист цих осіб, адже пропаганда та дезінформаційні кампанії ворога спрямовані на перекручення фактів про умови їх утримання.

У цьому контексті вагому роль відіграє український просвітницький проєкт «Break The Fake», створений у 2022 році громадською організацією *Communities Army of Ukraine* [3]. Його діяльність спрямована на викриття фейків, що поширюються у медіапросторі, зокрема тих, які стосуються військових злочинів РФ, поводження з полоненими та міжнародної реакції на порушення гуманітарного права.

ЯРМАКІ В.Х.

Міжнародно-правова відповідальність та захист прав людини у добу новітніх воєнних технологій: виклики та перспективи для України.....44

ГРЕБЕНЮК Д.О.

The development of scientific discourse in the context of the influence of ECHR practice on the phenomenon of extradition.....47

MANUILOVA A.

Völkerrechtliche verpflichtungen und das Estoppel-prinzip: garantien zur wahrung der Menschenrechte in Kriegszeiten.....49

КОЛЕЧКО Д.М.

Проблемні аспекти стягнення аліментів у спрощеному та наказному провадженні.....51

РУГАЛО Б.А.

Принципи прав людини і штучний інтелект.....54

АБЛОВ І.Є.

Підсудність кримінальних проваджень в контексті захисту прав людини.....56

Секція № 2

Захист прав людини в Україні під час воєнного стану

TULIAKOV V.

War without world: the legal challenges of contemporary conflict and human rights.....60

ОБУШЕНКО Н.М.

Зайнятість населення та працевлаштування в Україні: правове регулювання, державна політика та виклики 63воєнного часу.....63

КАРЛІНСЬКА С.І.

Деякі особливості здійснення представництва адвокатом у справах про відшкодування шкоди завданою військовою агресією рф.....66

ГУТНИК В.В.

Спеціальний трибунал щодо злочину агресії проти України: очікування, виклики та перспективи.....68

ОКОПНИК О.М., ЛОПУХОВА Я.В.

Проблемні питання захисту прав людини під час воєнного стану.....71

ГРЕБЕНЕНКО І.О., СОКОЛОВА К.М.

Застосування поліцейськими технічних засобів фіксації (відеокамери, боді-камери) у процесі адміністративно-юрисдикційної діяльності в умовах воєнного стану.....73

ЗАДОРІН В.В.

Захист військовополонених в полоні та після.....75

КРАСНОГОР О.В.

Співвідношення функцій Міністерства юстиції України з іншими органами державної влади у сфері охорони прав людини.....76

ПІДГОРОДИНСЬКА А.В.

Воєнний стан і права людини під час кримінального провадження.....79